

NVE

TELEMARK ENERGI AS
Grønvoldvegen 1
3830 ULEFOSS

Vår dato: 16.12.2025

Vår ref.: 202312434-21 Oppgi ved kontakt

Deres ref.:

NVE vurderer utvidelse av Oterholtfoss kraftverk i Midt-Telemark kommune, Telemark fylke som konsesjonspliktig

Sammendrag

NVE har mottatt forespørsel fra Telemark Energi AS om vurdering av konsesjonsplikt for rehabilitering og utvidelse av Oterholtfoss kraftverk. De planlegger å bygge ny vannvei med nytt inntak og ny kraftstasjon, økt vannuttak, og betongterskel som erstatning for trestokkene som i dag ligger over elva.

Planene ble sendt på høring til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, Midt-Telemark kommune og Telemark fylkeskommune, samt andre berørte parter. Høringspartene peker blant annet på elvas betydning for anadrom fisk og elvemusling, områdets kvaliteter for rekreasjon og friluft, og behovet for utredning av konsekvensene for disse forholdene. I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE mener eksisterende kunnskap om mulige påvirkninger er tilstrekkelig for å vurdere konsesjonsplikt.

Etter NVEs vurdering kan tiltaket, herunder økt vannuttak, påvirke livsvilkårene og vandringsmulighetene for anadrom fisk og elvemusling i og forbi den fraførte elvestrekningen. Det er usikkerhet knyttet til konsekvensene ved en eventuell utvidelse av kraftverket og effekten av de planlagte avbøtende tiltakene. NVE vurderer at utvidelse av Oterholtfoss kraftverk kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget, og at det derfor er konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8. Etter NVEs syn faller de planlagte tiltakene for rehabilitering av kraftverket innenfor rammene til dagens konsesjon.

Bakgrunn

NVE har fått en forespørsel fra Telemark Energi AS, datert 06.07.2023, om vurdering av konsesjonsplikt for rehabilitering og utvidelse av Oterholtfoss kraftverk. Dagens inntakskanal og avløpskanal er planlagt rehabilitert, og de ønsker å øke slukeevnen fra 5 m³/s til 7 m³/s. Med denne oppgraderingen får Oterholtfoss kraftverk en installert effekt på 1,3 MW og en kraftproduksjon på 10,9 GWh i et gjennomsnittså.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

I mars 2020 ga Olje- og energidepartementet (nå: Energidepartementet) avslag på søknad om bygging av Nye Oterholtfoss kraftverk (NVE referansenummer 201301317). Søknaden forelå i to alternativer, med en årlig kraftproduksjon på henholdsvis 42,1 GWh og 28,8 GWh. Departementet vurderte at de negative konsekvensene for naturmangfold, kulturminner og kulturmiljø, landskap, friluftsliv og fiske var større enn de samfunnsmessige fordelene ved utbyggingen.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

Bøelva er en gren av Skiensvassdraget og utgjør elvestrekningen mellom Seljordsvatnet og Norsjø. Dagens Oterholtfoss kraftverk ble satt i drift i 1932 og utnytter et fall på ca. 22 m i Oterholtfossen. Maksimal slukeevne i kraftverket er på 5 m³/s, ca. 20 % av middelvannføringen i elva. Årsproduksjonen er på omkring 5 GWh. Det er ikke krav om minstevannføring forbi kraftverket.

Telemark Energi drifter kraftverket med utgangspunkt i kgl.res. av 23.01.1931 *tillatelse til å erverve bruksrett til Oterholtfoss m. v. i Bøelva i Telemark*. Konsesjonen har krav til at detaljplan skal godkjennes av NVE, jf. punkt 13. Det innebærer at NVE følger opp eventuelle tiltak som skal gjennomføres med hjemmel i eksisterende konsesjon.

Seljordsvatnet ble etablert som magasin for å skaffe vintervann til Oterholtfoss kraftverk. Ved skjønnssavgjørelse ble det besluttet en minstevannføring på 3 m³/s ut fra Seljordsvatnet. I privatrettslig avtale mellom Sundsbarm kraftverk og Bø kommune, som partene inngikk i 1983, ble det avtalt en minstevannføring på 4,5 m³/s «fra våren og utover sommeren så lenge naturlig tilsig gjør dette mulig», og at dette reduseres til 4 m³/s når Seljordsvatnet er tømt til LRV. Det er, slik NVE forstår det, på denne måten manøvreringen praktiseres i dag. NVE fattet 24.09.2015 vedtak om å gjennomføre revisjon av konsesjonsvilkårene for reguleringen av Seljordsvatnet, jf. kgl.res. av 19.05.1944. Hovedformålet med revisjonen (NVE referansenummer 201306918) er å bedre miljø- og naturforholdene, ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Revisjonen åpner for å vurdere bl.a. endring i manøvreringspraksis og slipp av minstevannføring. Denne revisjonen kan påvirke vannføringen i Bøelva, siden endrede vilkår kan påvirke hvor mye vann som til enhver tid skal slippes ut fra Seljordsvatnet.

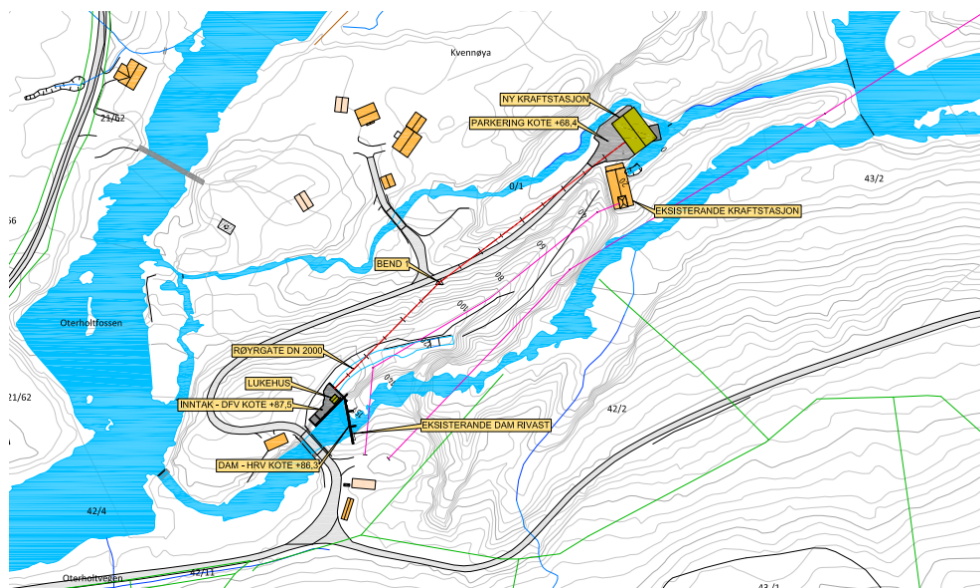
Tiltaket

Som følge av betydelig alder (turbin fra 1917 og øvrige komponenter fra 1932) har eksisterende kraftverk behov for omfattende rehabilitering. Telemark Energi ønsker derfor å erstatte eksisterende turbin i en ny kraftstasjon, som planlegges oppført tett på det eksisterende anlegget. Dagens kraftstasjon er planlagt bevart og kan, sammen med rørgate i tre, bli innlemmet i museumsområdet på Oterholt. Ny rørgate graves ned og kanaler for inntak og avløp skal rehabiliteres. De planlegger å erstatte en trebukk-dam – som sperrer elva og fører vannet til kraftverket – med en platedam av betong, og å bygge nytt inntak. Det er planlagt å bygge en lav betongterskel i Bøelva, som erstatning for trestokkene som ligger der i dag. Hensikten med denne er blant annet å kontrollere slippet av minstevannføring i hovedløpet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1. Utsnitt fra s. 22 i søkers redegjørelse, som viser situasjonsplan over foreslått tiltak.

Vannføringen i Bøelva er et resultat av slippet av minstevannføring fra Seljordvatnet, jf. nevnte privatrettslige avtale fra 1983. Minstevannføringen fra Seljordvatnet er normalt 4,5 m³/s og reduseres til 4 m³/s når Seljordvatnet er på LRV. Det er ikke krav til minstevannføring forbi Oterholtfoss kraftverk i dag, men ifølge søker slipper de frivillig en minstevannføring på ca. 2 m³/s hele året. De planlegger å øke den til 2,6 m³/s. Av dette skal 2 m³/s fortsatt slippes til hovedvassdraget nord for kraftverket, mens 0,6 m³/s skal slippes over den nye platedammen i sideløpet.

Tabell 1. Tekniske data for dagens kraftverk og planlagte tiltak.

	Dagens kraftverk	Rehabiliteret og utvidet Oterholtfoss kraftverk
Installert effekt (KW)	850	1300
Maksimal slukeevne (m ³ /s)	5	7
Årlig produksjon (GWh)	5	10,9

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Planen ble sendt på høring til Midt-Telemark kommune, Telemark fylkeskommune og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, med høringsfrist 20.05.2025. I tillegg fikk flere friluftsansjoner saken på høring, etter oppfordring fra kommunen. Hovedtrekkene i uttalelsene er gjengitt under. Fullstendige uttalelser, inkludert Telemark Energis kommentarer til disse, er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettside for saken (nve.no/9146/V).

NVE har mottatt følgende uttalelser (delvis forkortet av NVE):

Midt-Telemark kommune uttaler følgende i brev til NVE den 16.05.2025:

Kjente allmenne interesser

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Området rundt Oterholtfossen er et mye brukt friluftsliv- og rekreasjonsområde for befolkningen i kommunen.

[...]

Friluftsliv

Kvennøya og områdene rundt langsmed elva er av kommunen kartlagt og verdsatt som «Svært viktig friluftslivsområde». [...] I sammenheng med Sagafossen er hovedløpet viktig for elvepadlere, fiskere og til bading. Oterholtfossen er det røffeste partiet for padlere i regionen.

[...]

Naturtyper og naturverdier

[...] I Bø elva er det registrert elvemusling. Laks går opp til fossen. Det er også registrert en lavart «Stautnål» i kategorien arter med særlig stor forvaltningsmessig interesse.

[...]

Status i forhold til vannforskriften

Bøelva (016-2408-R) er i vann-nett.no klassifisert til å var i god økologisk tilstand mens kjemisk tilstand foreløpig er udefinert. Det er imidlertid foreslått en rekke tiltak for Bøelva for å kunne opprettholde kravet om minst god økologisk tilstand, blant annet jordbruks- og avløpstiltak. Det er også lagt inn forslag om påleggsundersøkelse som går ut på å vurdere behov for habitattiltak. Bøelva er påvirket både av Sundsbarmreguleringen med variasjoner i vannstand i tillegg til kraftverket i Oterholtfossen, samt tidligere tiders tømmerfløting.

Kilder henviser til at det i tidligere tider vandret laks helt til Seljord, noe som mer eller mindre opphørte med byggingen av kraftverket i Oterholtfossen. Bøelva har også en rik bestand av elvemusling som på europeisk basis er en truet art. Elvemusling er avhengig av lakseyngel og/eller ørret yngel for å formere seg. Ved ytterligere inngrep i elva er det ønskelig at man også kan vurdere tiltak for å bedre tilstanden hovedsakelig med hensyn på fiskevandring. Det er observert at laks kan ta seg opp fossen på gunstige vannføringer, en ytterligere tilrettelegging som fisketrapp o.l for å lette vandringen ville være ønskelig. Ved å tilrettelegge for at laks og ørret kan vandre fritt, vil man også være med på å tilrettelegge for formering av elvemusling. Ved eventuelle inngrep i elva vil det være viktig å ikke slamme ned områder med tanke på levevilkår for elvemuslingen. Det er selvsagt også viktig å sørge for at utvandring av laks, sjørret og ål kan foregå på en måte slik at de ikke havner i turbinen til kraftverket.

Dersom ikke endringer i kraftverket kan gjennomføres uten at tilstanden i elva forringes, må § 12 i vannforskriften legges til grunn.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark uttaler følgende i brev til NVE den 05.09.2025:

Bøelva har svært stor verdi som leveområde for elvemusling, dette er som kjent en ansvarsart som Norge har et internasjonalt ansvar for å ivareta. Elva huser arter og stammer av fisk med nasjonal verdi, som laks, sjørret, storørret og ål, og et hvert tiltak som kan påvirke forholdene for disse artene negativt må derfor vurderes strengt.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Det ikke er krav om at tiltakshaver gjør nye utredninger før konsesjonsplikten skal vurderes, men vi vil påpeke at kunnskapsgrunnlaget som oversendt dokument bygger på er over 10 år gammelt og utdatert. Vi har ikke god nok kunnskap om dagens bestandssituasjon for flere av artene i og langs vassdraget som er av nasjonal forvaltningsinteresse, og konsekvensene av planlagt vannkrafttiltak er dermed uoversiktelige.

Vassdraget er allerede svært belastet av kraftutbygging, og en utvidelse av Oterholt kraftverk vil etter vår mening kunne føre til en ytterligere belastning av den økologiske dynamikken i vassdraget. Vi er også bekymret for at tiltaket vil kunne påvirke andre allmenne interesser som kultur- og landskapsopplevelser, rekreasjonsopplevelser, fiske og friluftsliv negativt. Elva er også en viktig arena for læring og forskning lokalt.

Da dette er en konsesjonspliktutredning skal det verken gis tillatelse eller avslag til selve tiltaket, men avklares videre saksgang. Statsforvalteren mener at man ikke kan utelukke at planlagt tiltak vil føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget, og at saken derfor videre bør behandles etter vannressursloven.

I en videre konsesjonsprosess er det viktig at konsekvensene for naturverdiene i og langs vassdraget utredes tilstrekkelig etter ny og oppdatert metodikk. Naturtyper som fosseberg, fosserøyksoner o.l. ble til eksempel ikke vurdert i konsesjonsprosessen av nye Oterholt kraftverk. Potensiale for uoppdagede rødlistearter av lav og mose i tiltaksområdet er også stort, og bør kartlegges på nytt.

Da dagens kunnskapsgrunnlag omkring de akvatiske artenes bestandsstatus og bruk av elva er mangelfullt og utdatert, bør det gjennomføres nye fiskebiologiske undersøkelser i tiltaksområdet før en eventuell videre konsesjonsprosess. Dette inkluderer også kartlegging av elvemusling.

Statsforvalteren vurderer planlagt tiltak som såpass viktig for vassdraget at det bør konsesjonsbehandles. Kunnskapsgrunnlaget bør styrkes, og tiltaket sees i sammenheng med allerede utbygd og planlagt kraftutbygging i vassdraget.

Telemark fylkeskommune uttaler følgende i brev til NVE den 20.05.2025:

Skiensvassdraget har eit stort potensial for artar som laks, aure og ål, men dette føreset at fisk kjem seg forbi eksisterande kraftverk i vassdraget. Tilstand i Bøelva (ID: 016-2408-R) god økologisk tilstand og denne skal dermed vernast mot degradering, forbehold og gjenopprettast jf. vassforskrifta § 4. Tilstand er sat på bakgrunn av tilstand på botndyr og fysisk-kjemiske kvalitetselementa. Kvalitetselementa fisk og hydromorfologi er ikkje registrert i vass-nett, men er av vårt syn relevante i saka sidan laks er observert ovanfor Oterholtfossen og demninga til kraftverket, terskel, inntak og utløp påverkar hydromorfologien. Vi ser det som viktig at opprusting og utviding ikkje forverrar forholda i elva, men at planane kan bidra til forbetring som gitt av vassforskrifta § 4.

[...]

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Fylkeskommunen meiner NVE må vurdere omsynet til vassforskrifta og § 12 på dette nivået i saksbehandlinga, fordi eit vedtak om konsesjonsplikt/konsesjonsfritak påverkar kva for nokre mildnande tiltak som er mogleg å innføre, jf. vilkår a i Vassforskrifta § 12. Vi meiner at konsesjonsbehandling etter vassressurslova er nødvendig for å oppfylle vilkåra til ny aktivitet, då det er her tekniske løysingar og storleiken på minstevassføringa kan sjåast opp mot samfunnsnytta og eventuelt tap av miljøkvalitet. Ved ein konsesjonsprosess vil kraftverket og få moderne forvaltningsvilkår, noko vi reknar som positivt. Vidare meiner vi vassressurslova byr på ei meir heilskapleg tilnærming som kan vurdere dei samla verknadene av kraftverka. Denne heilskapstilnærminga er avgjerande for langsiktig berekraftig vassforvaltning der kraftutbyggingar i same vassdrag sest i samanheng.

På grunn av utnyttinga til vassdraget til kraftproduksjon og vassdraget sitt potensiale for naturmangfaldet, og dessutan av omsyn til miljømålet og heilskapleg vassforvaltning meiner fylkeskommunen det er ønskjeleg at kraftverk i vassdraget har konsesjon med moderne konsesjonsvilkår for å vareta allmenne interesser i levetida til kraftverket. Om det skulle vise seg at drifta av kraftverket er negativt for fiskestammene vil ein gjennom moderne naturforvaltningsvilkår ha ei større verktøykasse for å finne god løysingar som balanserer kraftproduksjon med naturtapet.

Institutt for Friluftsliv, idrett og kroppsøving ved Universitet i Sørøst Norge uttaler følgende i e-post til NVE den 12.06.2025:

[...] Vi etterlyser en konsekvensutredning som vurderer potensielle konsekvenser på mulighetene for friluftslivsutøvelse i området. Dette er et aspekt som tidligere har blitt vektlagt i konsesjonsvurderinger i samme vassdrag. For oss som utdanningsinstitusjon er det avgjørende å ha tilgang til friluftslivsområder som Oterholtfossen og Kvernøya.

DNT Telemark uttaler følgende i brev til NVE den 10.06.2025:

Bøelva er en viktig arena for innbyggere og turister som kommer til Bø. Det er et mye brukt område for nærturer og som rekreasjonsområdet. Ved Kvernøya er det også mye av historisk verdi som forteller en historie om Bø og som har kulturverdier for innbyggere og besøkende. Dette må hensyntas ved en evt. utvidelse av kraftverket.

Elva er også et viktig leveområde for mange ulike arter, som de kritisk truede elvemuslingene og villaks. Dette kan settes i spill ved en større regulering og bygging.

[...]

Imidlertid forstår vi at utbyggingen som er planlagt ikke vil ha økologiske konsekvenser, og at minstevannføringen i Oterholtfossen faktisk vil økes. Dersom dette legges til grunn har ikke DNT Telemark noen innsigelser til tiltaket, men vil påpeke at oppfølging og kontroll med minstevannsføring er avgjørende.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Bø padlegruppe uttaler følgende i brev til NVE den 10.06.2025:

[...] Det faktum at de veldokumenterte friluftslivsinteressene i planområdet, samt mulige konsekvenser for disse, ikke nevnes i rapporten, vitner om et utilstrekkelig planarbeid. Dette styrker behovet for at utvidelsen av det eksisterende kraftverket vurderes som konsesjonspliktig.

[...]

Områdets betydning for friluftsliv generelt, og for elvepadling spesielt, er fortsatt uendret. Ytterligere opprustning eller utbygging vil få direkte konsekvenser for begge.

[...]

Den enkle tilgangen til elva gir både lokale og tilreisende unike muligheter til å prøve og dyrke elvepadling i nærmiljøet, og den jevne vannføringen gjennom store deler av året gjør Baelva unik. På den mest brukte strekningen (Oterholt–Gårabru) er Oterholtfossen den største attraksjonen.

[...]

Etablering og utforming av en slik terskel [overløpsterskel] kan få store konsekvenser for padlere og føre til at det ikke lenger vil være mulig å padle i Oterholtfossen. Slike strukturer i elva kan fungere som en barriere ved lavere vannføring, og ved høyere vannføringer kan de skape svært farlige strømmer. Disse tersklene har fått tilnavnet «druknemaskiner» fordi de skaper tilbakegående strømmer (mot elvas naturlige retning og inn mot strukturen) som kan holde en kajakkpadler eller en svømmende fast under vann. Det er derfor ikke uten konsekvens å etablere slike strukturer i elver som brukes til padling eller andre former for friluftsliv.

[...]

Vi kan konstatere at en rehabilitering og utvidelse av det eksisterende kraftverket vil få konsekvenser for friluftsliv og elvepadling. Vi etterspør derfor at rehabiliteringen av det eksisterende kraftverket vurderes som konsesjonspliktig, for å sikre friluftslivets og allmenhetens interesser.

Bø fiskelag uttaler følgende i brev til NVE den 09.06.2025:

[...] Med tanke på den korte tiden det er siden siste runde, synes vi det er rart at man nå skal i gang med enda en runde der man ønsker å øke vannuttaket fra elva til kraftproduksjon. I utgangspunktet ville vi tenkt at om man ønsker å oppgradere kraftverket med en ny turbin, og en ny tilførselstunnel med samme kapasitet, så ville vi tro at dette kunne aksepteres uten de store konsekvensutredningene. Nå ser det derimot ut til at det er snakk om å ta en større andel av vannføringen gjennom kraftstasjonen på bekostning av det som skal gå gjennom Oterholtfossen, og da ønsker vi å si nei. Det er at for stort biologisk mangfold og friluftslivsinteresser som står på spill til at dette kan aksepteres, uten en utredning av dette spesifikke tiltaket.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Naturvernforbundet i Midt-Telemark uttaler følgende i brev til NVE den 26.08.2025:

[...] Det er heilt avgjerande at det no stillast krav om nye fagleg sterke undersøkingar av Oterholtfoss-området og Bøelva, dersom ein vel å gå vidare med behandling av meldinga frå Telemark Energi og Bystøl AS. Naturvernforbundet kan ikkje stille seg bak ein auke i slukeevne på noverande tidspunkt, særleg med tanke på at kunnskapsgrunnlaget er altfor svakt til at ein på ein ordentleg måte kan vurdere konsekvensane ei slik auke vil få på ferskvassorganismar, naturmangfald og opplevingsverdiar. Dersom NVE ikkje avslår meldinga slik ho no ligg føre, forventar me at det i alle fall ikkje blir eit konsesjonsfritak og at det stillast strenge krav til forbetring av kunnskapsgrunnlaget med bruk av kompetente fagaktørar før ein går vidare i prosessen.

Midt-Telemark kommune er hardt pressa når det kjem til kommuneøkonomi og me er derfor bekymra for at kommunen ikkje vil leggje tilstrekkeleg vekt på svakheitene til prosjektet som me og andre høyringspartar har peikt på. Me meiner derfor at NVE må vera den instansen som vurderer og avgjer ein konkret søknad frå Telemark Energi i ein konsesjonsprosess når den tid eventuelt kjem.

Telemark Energi kommenterte uttalelsene i brev til NVE den 19.09.2025. Utdrag fra kommentarene:

Generelt

[...] Telemark Energi vil påpeike at ved negativt utfall av omsøkt utviding, vil rehabiliteringsarbeid starte innanfor gjeldande konsesjon. Dette inneber vedlikehald av terskelen i Bøelva, bygging av ny inntakskonstruksjon, nedgrave trykkroyr og ny kraftstasjon. Konsekvensane av utvidinga er altså avgrensa til moderat auke i vassuttaket.

Friluftsliv og allmenne interesser

Opprustinga og utvida vil ikkje råke Oterholtfossen og Kvennøya som rekreasjonsområdet. Omsøkt auke i slukeevne vil heller ikkje påverke opplevinga av fossen. Inntaket blir etablert ved eksisterende inntak og trykkroyrret blir nedgrave, dels der kanalen er i dag og dels i veg til eksisterende kraftverk. Den nye kraftstasjonen blir bygd på/ved parkeringsplassen til dagens kraftverk. Dagens tilkomstveg vert gjenbrukt. Eit nytt moderne kraftverk vil føre til mindre trafikk i samband med drift og vedlikehald enn det er i dag. I byggefasen vil den delen av Kvennøya som ligg sør for «Kvernbecken» i stor grad bli avsperra. Dette er den minst brukte delen av Kvennøya.

Fisk og elvemusling

Vi meiner omsøkt utbygging i svært liten grad vil påverke leveområdet til elvemusling, laks og sjørret. Råka elvestrekning har kun ein liten lokasjon med elvemusling og auken i vassuttak er moderat. For nedvandrande fisk vil tiltaket ha ein positiv effekt ved at best-praksis vert lagt til grunn for utforming av rist og inntak. Dette vil hindre at fisk kan gå i turbinen.

I høve ei konsesjonspliktvrdering må kunnskapsgrunnlaget seiast å vere godt. Ved ein eventuelt ny konsesjonssøknad må kunnskapsgrunnlaget oppdaterast av fagfolk. Vassdraget er alt sterkt regulert med Sundsbarmutbygginga og reguleringa av Seljordvatnet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Oterholtfoss kraftverk er per i dag einaste kraftverk mellom Seljordsvatnet og Nordsjø. Dynamikken i vassdraget vil i stor grad bli vidareført ved at slukeevna aukar frå 21 % til 30 % av middelvassføringa. Til samanlikning vert vassuttak på 40 % til 50 % av middelvassføringa gjeve løyve til i verna vassdrag.

[...]

Elvemusling er grundig dokumentert i tidlegare konsesjonssøknadsprosess med stor utbygging. Dette tiltaket vil ikkje råke elvmuslingførekomsten negativt.

[...]

Fisketrapp slik at laks kjem opp det særlege løpet vil bli vurdert. Dette må vurderast mot omsynet til storauren i Seljordsvatnet. Tiltak for å sikre opp-og-nedvandring vil bli gjort slik at inngrepet får positiv konsekvens, spesielt for ål, som er kritisk trua på raudlista, er dette viktig. Inngrep i vassdraget vil bli lagt til lågvassperiodar slik at sjansen for tilslamming vert liten. Området rundt inntaket vert tørrlagt ved at alt vatnet vert ført til Oterholtfossen i byggeperioden.

Overløpsterskel

Eksisterande terskel består gamle kraftlinjestolpar og nokre parti med betong. Vatnet renn både over og under stolpane. I nokre parti er terskelen borte og vatnet renn fritt. Høgda er 20-30 cm over fjellkonturen. Ved bygging opprusting vil terskelen bli erstatta med ein kontinuerleg terskel i betong med avrunda overløp. Terskelen blir 20-30 cm høg med eit tydeleg spor for slepp av vatn ned Oterholtfossen. Dette gjev vesentleg betre kontroll på sleppet enn dagens terskel.

NVEs vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i saken består i hovedsak av forhold Bystøl AS, på vegne av Telemark Energi AS, har beskrevet i forespørselen om konsesjonspliktavurdering, høringsinnspillene, konsesjonærens kommentarer til høringsinnspillene og NVEs egne erfaringer, blant annet fra tidligere konsesjonsprosess. NVE har gjort egne søk i Artskart og Naturbase den 29.08.2025.

Flere av høringsuttalelsene påpeker mangler i kunnskapsgrunnlaget, og ønsker ytterligere utredninger av konsekvensene for blant annet friluftsliv i og rundt elva og konsekvensene for livet i vassdraget. Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende for å vurdere konsesjonsplikt, jf. naturmangfoldloven § 8.

NVEs vurdering av tiltaket

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved rehabilitering og utvidelse av Oterholtfoss kraftverk vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant.

Det er virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning. Iht. § 2 i vannressursloven regnes vassdrag som alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (10-års flomsone). Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det adskiller seg tydelig fra omgivelsene. Sidevassdrag er også en del av vassdraget.

NVE registrerer at blant annet fylkeskommunen har kommentarer knyttet til kulturminner. Dette er et tema som normalt faller utenfor vurderingen av om et tiltak er konsesjonspliktig etter vassdragslovgivingen. Selv om et tiltak ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, vil det fremdeles være omfattet av krav i andre lovverk (for eksempel plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven og kulturminneloven).

Etter NVEs syn faller de planlagte tiltakene for rehabilitering innenfor rammene til dagens konsesjon. Telemark Energi har beskrevet at rehabilitering uten økt slukeevne vil innebære vedlikehold av terskelen i elva, bygging av ny inntakskonstruksjon, nedgravde trykkrør og ny kraftstasjon. Søker beskriver dagens inntak og kanal som en felle for nedvandrende fisk, og at nytt inntak vil bli bygget med sikker rist og fluktvei, i tråd med beste praksis. De vil vurdere fisketrapp slik at laks kommer seg opp elvas søndre løp, og anleggsperioden skal ta hensyn til sikker opp- og nedvandring for fisk. Mht. overløpsterskelen har Telemark Energi blant annet beskrevet at denne får spor for slipp av minstevannføring, at dette sporet kan markeres for elvepadlere, og at man vil legge seg på beste praksis ved utformingen av denne terskelen mht. padleaktiviteten. NVE vurderer at overløpsterskelen ikke vil gi nevneverdig skade eller ulempe, forutsatt at Telemark Energi benytter beste praksis til å konstruere terskelen.

Rehabiliteringen vil følges opp av NVEs miljøtilsyn gjennom godkjenning av detaljplaner, jf. konsesjonens post 13. Ved en eventuell rehabilitering legger NVE til grunn at de planlagte avbøtende tiltakene, slik disse er beskrevet av søker, tas inn i detaljplanen

I det følgende vurderer NVE om utvidelsen av kraftverket med økt slukeevne utløser konsesjonsplikt.

Hydrologiske virkninger

Ifølge søker er middelvannføringen ved utløpet av Seljordvatnet ca. 23,6 m³/s. Oterholtfoss kraftverk har ingen egne reguleringer, men utnytter magasinene i Sundsbarm og Seljordsvatnet. Vannslippet fra Seljordvatnet blir regulert og målt ved Hagadrag, ca. 1 km nedstrøms utløpet av vannet. Strekningen fra Hagadrag til Oterholtfoss er uregulert, og fra dette restfeltet tilføres om lag 0,5 m³/s.

Eksisterende kraftverk utnytter ifølge søker 14,4 % av årlig tilsig i elva. Ved rehabilitering av dammer, utstyr mm. vil uttaket øke til 20,6 %. Med den foreslåtte økningen i slukeevne fra 5 til 7 m³/s vil vannuttaket øke til 28,1 %. Søker har redegjort for hvilken betydning dette vil ha for antall dager med minstevannføring i elven, i normalt år, vått år og tørt år. Som tabell 2 viser, vil konsekvensene være størst i tørre år. Tiltaket vil da medføre 34 flere dager med kun minstevannføring. I et normalt år vil samme økning i slukeevne medføre 3 ekstra dager med kun minstevannføring forbi kraftverket.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Tabell 2. Antall dager med overløp, minstevannføring og stopp, med eksisterende og foreslått slukeevne. Hentet fra s. 8 i søkers redegjørelse.

Q _{maks}	Dager med minstevassføring		Dager med overløp		Dager kraftverket står	
	5 m ³ /s	7 m ³ /s	5 m ³ /s	7 m ³ /s	5 m ³ /s	7 m ³ /s
Normalt år (2019)	13	16	352	349	0	0
Vått år (2014)	9	14	356	351	0	0
Tørt år (1996)	107	141	258	223	0	1

Søker legger til grunn en fremtidig minstevannføring på 2,6 m³/s, tilsvarende alminnelig lavvannføring. Dette er i samsvar med vannressursloven § 10, som stiller krav om at minst denne vannføringen skal være igjen i elva, med mindre det gis tillatelse til annet gjennom konsesjon. I tørre perioder kan tilsiget bli lavere enn minstevannføringen på 2,6 m³/s, og da vil kraftverket stoppes. Etter søkers beregninger vil det være få dager der tilsiget er så lavt, noe tabell 2 også viser.

Naturmangfold

Etter vår vurdering er det i første rekke konsekvensene for fisk og elvemusling som er avgjørende for om inngrepet kan ha nevneverdig påvirkning på allmenne interesser i vassdraget med hensyn til naturmangfold.

Fisk

Bøelva har bestander av fiskearter med nasjonal verdi, herunder laks (vurdert til nær truet på rødlista), som Norge har et særlig ansvar for å opprettholde levedyktige bestander av. Elva har også bestand av blant annet ørret (sjørørret og storørret) og ål (vurdert til sterkt truet på rødlista). Oterholtfoss er et vandringshinder for laksefisk, men vandring forbi fossen kan ikke utelukkes. Både kommunen og fylkeskommunen peker på at det er observert laks oppstrøms fossen, og det finnes også registrering av dette i Artsdatabanken. Verdien av arealene oppstrøms fossen for laksen er samtidig usikker, siden det kun er snakk om unntaksvis observasjoner.

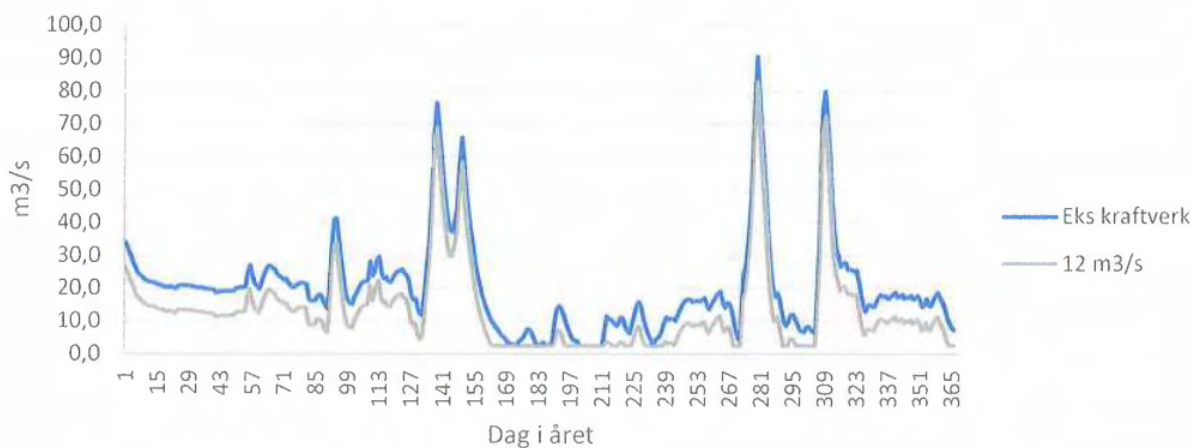
Oppvandring for laks er i de fleste tilfeller fra mai til august, og økt vannføring gir normalt sett økt sannsynlighet for vandring. Redusert vannføring, noe økt slukeevne bidrar til, kan derfor gjøre det mer utfordrende for fisken å forsere fossen. Det er ikke kartlagt hvor mye vann som er nødvendig for å sikre vandringsmulighetene, og det er derfor også vanskelig å fastslå om økningen i fraført vann får betydning for vandringsmulighetene. Som vist i figur 2 er vannføringen i Oterholtfoss lavest i den perioden laksen normalt sett vandrer opp vassdragene. Redusert vannføring i denne perioden kan være til ulempe for vandringsmulighetene. Det er, slik NVE vurderer det, en sannsynlighet for at utvidelsestiltaket kan føre til nevneverdige skader og ulemper for fisk.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vannføring i Oterholtfossen i normalt år (2019)

Figur 2. Grafen viser før-og-etter-vannføring ved en større økning av slukeevnen enn nå planlagt (12 m³/s). Hentet fra søkers skisseprosjekt, der ulike slukeevner ble kartlagt. 1. mai er dag nr. 121 og 31. august er dag nr. 243.

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen på økosystemet vurderes ut fra samlet belastning, og flere inngrep i samme vassdrag kan gi kumulative effekter på vannføring, hydrologi og livsvilkårene i elva. Isolerte tiltak kan gi begrenset virkning, men summen av flere tiltak kan samlet sett gi betydelig påvirkning. Iht. forarbeidene til vannressursloven § 8 er utgangspunktet ved suksessive vassdragstiltak at hvert tiltak skal vurderes for seg i forhold til spørsmålet om konsesjonsplikt. Tidligere tiltak kan imidlertid føre til at det nye tiltaket utløser nevneverdig skade eller ulempe. Det er derfor nødvendig å se tiltakene ved Oterholtfoss i sammenheng med relevante øvrige tiltak i Skiensvassdraget, som kan påvirke livsvilkårene for vandrende fisk. Vassdraget er allerede påvirket av kraftutbygging, både oppstrøms og nedstrøms, og det pågår arbeid for å bedre livsvilkårene i vassdraget. Dersom man lykkes med disse tiltakene kan Bøelvas rolle som gyte- og oppvekstområde styrkes. Dette kan også påvirke elvas bestand av elvemusling (se egen vurdering). NVE vurderer at tiltaket kan bidra til å øke den samlede belastningen for anadrom fisk i vassdraget.

Konsekvensene for nedvandrende fisk må etter NVEs syn betraktes som noe usikre. Vannføringen vil samlet sett gjennom året bli redusert, og det kan ikke utelukkes at nedvandring vil bli noe mer utfordrende i tørre år. Minstevannføringen i hovedvassdraget vil være den samme som i dag, men antall dager med minstevannføring vil øke noe. Basert på dagens kunnskapsgrunnlag er det usikkert om denne endringen vil være til nevneverdig ulempe for fisken sammenlignet med dagens situasjon.

Elvemusling

Elvemusling er oppført som sårbar på Norsk rødliste for arter 2021. Det antas at 40 % av Europas elvemuslinger finnes i Norge, og Norge har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten. For å opprettholde populasjoner av elvemusling må man også opprettholde populasjoner av vertsfisken, siden muslingenes livssyklus omfatter et larvestadium som er festet til gjellene på laks eller ørret.

Ifølge en konsekvensutredning fra 2013, som ble utarbeidet i forbindelse med konsesjonsprosessen for Nye Oterholtfoss kraftverk, er Bøelva listet som eneste vassdrag i

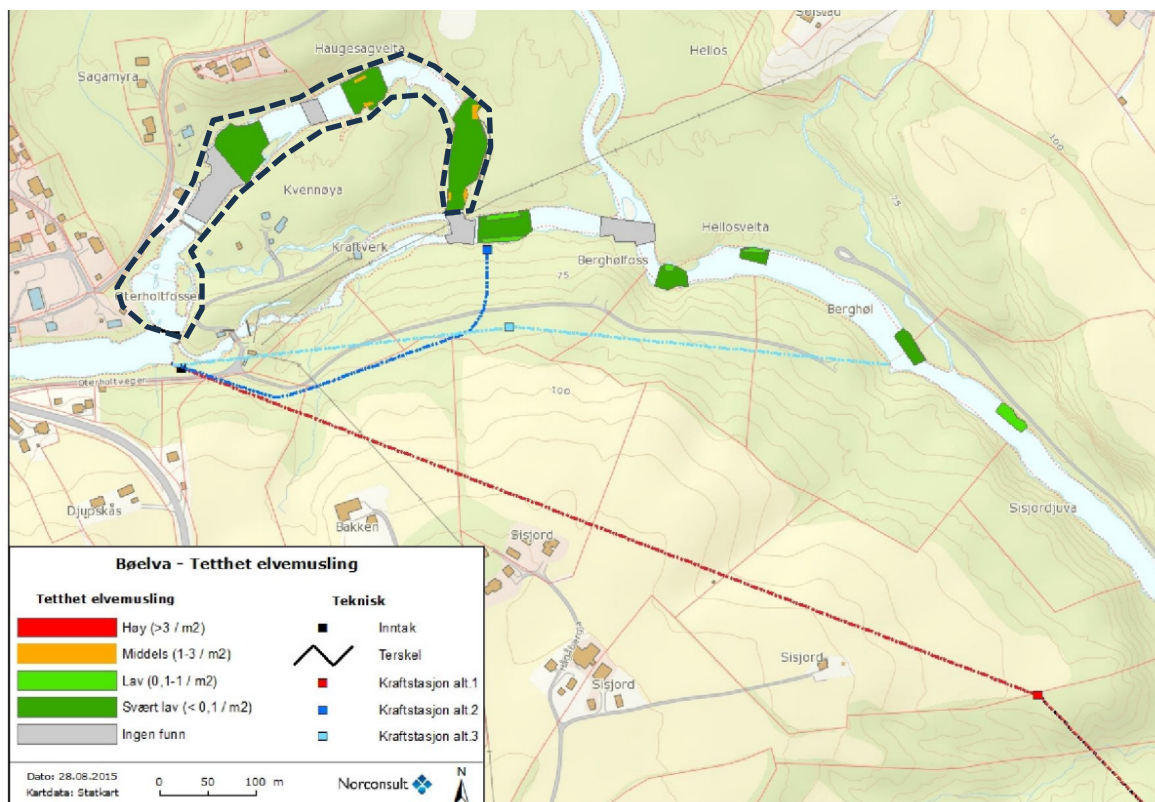

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Telemark med en livskraftig bestand av elvemusling. Det er registrert elvemuslinger i hele vassdraget, også oppstrøms Oterholtfoss, men rekrutteringen langs dette strekket antas å være svak. Konsekvensutredningen fra 2013 konkluderte med at det trolig er laks som er vertsfisk for bestanden. Andre uttalelser, i forbindelse med den tidligere nevnte vilkårsrevisjonen for Seljordsvatnet, antyder at ørret er vertsfisk oppstrøms Oterholtfoss og at laks er vertsfisk nedstrøms. Uavhengig av vertsfisk kan vandringsmulighetene i fossen ha betydning for bestanden langs den fraførte strekningen. Dersom vandringsmulighetene reduseres, vil elvemuslingene i dette partiet kunne bli skadelidende.

Elvemusling er blant annet sårbare for tørrlegging og reduksjon i vanddekt areal. Figur 3 viser tidligere kartlagt tetthet av elvemusling i arealet som vil få noe mindre vann som følge av foreslått tiltak (stiplet linje). Antall individer er lavt, men det finnes enkelte partier med noe høyere tetthet langs elvebreddene (oransje partier). De grunneste områdene kan bunnfryse ved lav vintervannføring. Selv om det i en normal situasjon er få dager med minstevannføring både i dag og ved økt slukeevne, kan det ikke utelukkes at redusert vannføring gjennom året langs fraført strekning vil kunne gi nevneverdig negativ påvirkning for elvemuslingen. Mindre vann kan innebære at områder blir tørrlagt i lengre perioder enn i dag, noe som dermed kan forverre livsvilkårene for muslingen.

Figur 3. Observert tetthet av elvemusling i området rundt Oterholtfossen. Hentet fra s. 8 i konsesjonssøknaden for nye Oterholtfoss kraftverk (2015). Stiplet linje viser strekning med redusert vannføring.

Økningen i slukeevne er i seg selv relativt liten. Men vassdraget er allerede påvirket av vassdragsreguleringer, som påvirker livsvilkårene for den sårbare elvemuslingbestanden, samt vandringsmulighetene for vertsfisken. Et tiltak i vassdrag med redusert vannføring kan

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

bli konsesjonspliktig, selv om det samme tiltaket ville ha vært uten betydning med den opprinnelige, naturlige vannføring i vassdraget, jf. forarbeidene til § 8 i vannressursloven.

Naturtyper og arter

Statsforvalteren påpeker at naturtyper knyttet til fossen (fosseberg mm.) ikke ble vurdert i forutgående konsesjonsprosess, og at det er behov for nye utredninger etter ny og oppdatert metodikk. Slike naturtyper har stort potensiale for rødlistede arter av lav og mose, som kan være sårbare for endringer i endret vannføring.

Det er tidligere gjort funn av flokekrypmose i området rundt Oterholtfossen. Arten vokser på tre, jord og stein i ulike sumpmiljøer, og er kategorisert som sterkt truet på rødlista for arter. Dette er en art med nasjonal forvaltningsinteresse, som kan påvirkes av inngrep i og rundt vassdraget, dersom den er naturlig hjemmehørende i området. Søker vurderer at minstevannføring, tilnærmet uendret flomvannføring og den beskjedne økningen i vannuttak ikke vil ha nevneverdige konsekvenser på strekningen med redusert vannføring. I Artsdatabanken er funnet registrert i elvestrengen. Funnet kan derfor både være gjort på dødved – som indikerer at arten ikke er naturlig hjemmehørende i området – og på stein/jord, som indikerer det motsatte. Siden foreslått slukeevne utgjør ca. 30 % av middelvannføringen er det lite sannsynlig at livsvilkårene for fuktkrevende arter endrer seg i nevneverdig grad. NVE vurderer det som lite sannsynlig at tiltaket vil nevneverdig påvirke flokekrypmose.

NVE mener at våre vurderinger av påvirkningen på naturmangfold er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 - 12. NVE mener at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Landskap

Ifølge konsekvensutredningene fra tidligere konsesjonsprosess byr området rundt Oterholtfossen på betydelige landskapsopplevelser. Området er godt tilrettelagt for besøkende og har den spektakulære fossen som hovedelement. Redusert vannføring kan i noen grad påvirke opplevelsen av fossen, som følge av noe mindre vann i denne, men etter vår vurdering er det lite sannsynlig at endringen vil være nevneverdig. Middelvannføringen i vassdraget er 23,6 m³/s ved utløpet av Seljordvatnet (noe høyere ved Oterholtfoss), og samlet sett gjennom året vil 70 % av vannet i elva renne i hovedløpet og ned fossen.

Friluftsliv

Elvas betydning for elvepadling er påpekt i uttalelsene fra Midt-Telemark kommune og Bø padlegruppe. Sistnevnte uttaler at strekningen fra Oterholt til Gårabru er den mest brukte, med Oterholtfossen som hovedattraksjon. Bø padlegruppe påpeker videre at den planlagte overløpsterskelen (se figur 4) kan få konsekvenser for bruken av elva forbi Oterholtfoss, siden slike strukturer kan fungere som barrierer ved lav vannføring, og skape farlige strømmer ved høyere vannføringer.

Søker har redegjort for at dagens trestokker skal erstattes av betongterskel, med et nedsenket spor på vestsiden av terskelen (rød pil i figur 4). Ved vannføringer under slukeevne og minstevannføring (9,6 m³/s) vil det kun renne vann gjennom dette sporet. Økt slukeevne innebærer at noe mindre

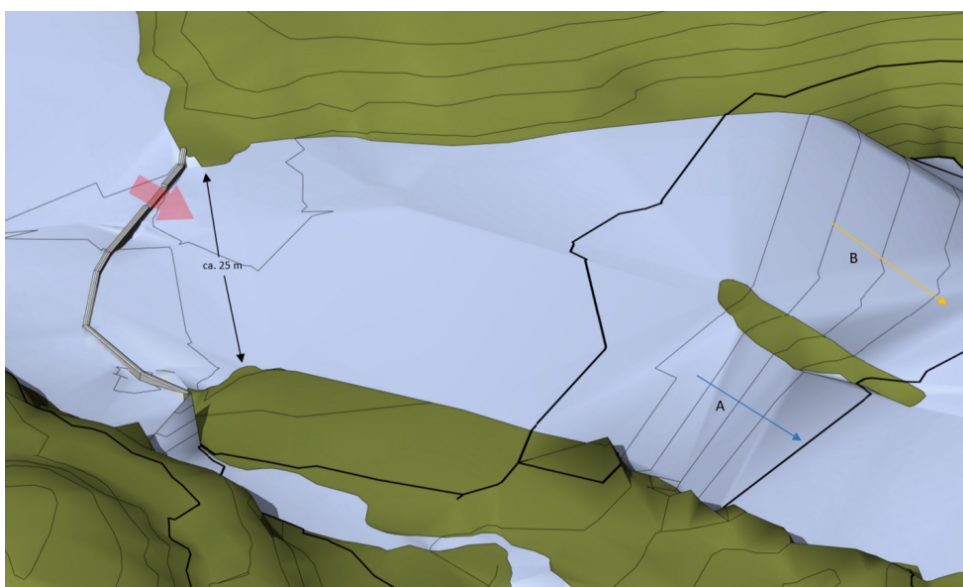

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vann vil renne via hovedløpet, og dette senker vannføringen over overløpsterskelen. I tørre perioder kan dette føre til lavere vannføring enn i dag over denne, noe som vil kunne påvirke muligheten for elvepadling i noen grad. Ved lite eller ingen vann over terskelen må padlerne benytte seg av nedsenket spor. Ved høye vannføringer kan økt slukeevne gjøre elva noe mer manøvrerbar, siden noe mindre vann da vil gå i hovedløpet. Søker henviser til at det kan gjøres en rekke tiltak for å bedre forholdene for elvepadling:

- Plassering av nedsenket spor kan markeres for padlere.
- Terskelen kan utformes med skrått overløp
- Terskelen kan brytes opp
- Legge beste praksis til grunn ved utformingen av terskelen, av hensyn til padleaktiviteten.

Figur 4. Fra søkers redegjørelse om planlagt ny terskel. Viser betongterskel som erstatning for trestokkene som ligger i elva i dag. Rød pil viser nedsenket spor.

Elvas laveste vannføringer forekommer normalt sett om sommeren. Det kan ikke utelukkes at elva blir noe mindre egnet til padling som følge av redusert vannføring, men de foreslåtte tiltakene bør samlet sett sikre trygg forsering forbi denne.

Konsekvensene av terskelen ved ulike vannføringer er ikke nærmere belyst, men søker skriver, som allerede nevnt, at de vil legge seg på beste praksis ved utformingen av terskelen med hensyn til padleaktiviteten. Ved en eventuell rehabilitering vil dette følges opp i utarbeidelsen av detaljplanen. Under forutsetning at overløpsterskelen utformes i tråd med søkers redegjørelse, mener NVE at overløpsterskelen ikke vil utgjøre nevneverdig skade eller ulempe for padlemulighetene i elva.

Vannforskriften

Det omsøkte tiltaket berører vannforekomsten Bøelva (016-2408-R), som i dag har god økologisk tilstand. I henhold til vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (vannforskriften § 4). Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. I en eventuell konsesjonsbehandling vil NVE vurdere nærmere om

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vannforekomstenes tilstand kan forringes som følge av inngrepet, og i så fall om inngrepet oppfyller kriteriene i vannforskriften § 12. Gjennom konsesjonsbehandling kan NVE vurdere avbøtende tiltak, og sette vilkår om dette i tråd med vannforskriften § 12.

NVEs konklusjon

NVE vurderer at utvidelse av Oterholtfoss kraftverk kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget, og dermed er konsesjonspliktig. Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

En ren rehabilitering av dagens kraftverk faller etter NVEs syn innenfor rammene til dagens konsesjon. Det innebærer at detaljplaner for en eventuell rehabilitering skal godkjennes av NVE.

For krav til innhold og beskrivelse av saksgangen i en konsesjonssøknad viser vi til NVEs nettsider: www.nve.no/konsesjon/konsesjonsbehandling-av-vannkraft/.

NVEs konklusjon bygger på de foreliggende opplysningene i saken. Dersom planene endres, kan NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Mulighet til å klage

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Ylva Bencze Rørå
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

TELEMARK ENERGI AS

Kopimottakerliste:

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Bø padlegruppe

MILJØDIREKTORATET

Bystøl AS - Vik i Sogn - Jens A. Melheim

BØ FISKELAG

Naturvernforbundet i Midt-Telemark

STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK

Midt-Telemark kommune

UNIVERSITETET I SØRØST-NORGE

DNT Telemark

TELEMARK FYLKESKOMMUNE

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.